Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 138. Brașov, Sâmbătă, 22 Iunie (4 Iulie) 1896.

Statele balcanice și Rusia.

In tótă presa se ventiléză adî ideea confederațiunei micelor state balcanice sub protectoratul Rusiei. Acéstă ideă, căreia i-a dat espresiune atât de viuă în toastul sĕu prințul Nichița al Muntenegrului, era visul de aur al principelui sêrbesc Michail Obrenovicĭ încă de pe la 1868.

E vorba acum, ca acest vis sĕ se realiseze. In sensul acesta s'a pronunțat cel puțin ministrul-președinte sêrbesc Novakovicĭ într'o convorbire a sa c'un redactor al diarului „Gaulois" din Paris.

Două momente de căpeteniă — dice Novakovici — ne conduc în brațele Rusiei, cel dintâiŭ este sentimentul slav, ér cel de-al doilea calculul politic.

Cât pentru Serbia ea revine, dice ministrul-președinte sêrb, la trecutul ei și reapucă firul vechilor raporturĭ intime cu Rusia. Acésta, dice el, în tot-déuna s'a interesat de Serbia și sângele rusesc s'a amestecat cu sângele sêrbesc pe câmpurile de luptă; nu se póte decĭ nimenĭ mira adî de atitudinea Serbiei.

S'a plâns amar d-l Novakovici, în amintita convorbire, că din partea Austriei și a Ungariei, nu numai că nu este sprijinită Serbia în desvoltarea ei materială, dér 'i-se pun tot mai multe și mai marĭ piedecĭ, prin carĭ se aduce multă pagubă intereselor economice sêrbescĭ In anul din urmă de pildă s'a pricinuit Serbiei, prin împiedecarea esportului de porcĭ, o pagubă de nouĕ milióne.

Cu tóte aceste, dice Novakovicĭ, Serbia nu vrea sĕ urmeze o politică ostilă Austro-Ungariei, ci se nisuesce numai ca după emanciparea ei politică sĕ ajungă și la emanciparea economică, și acéstă țintă speră a-o ajunge cu sprijinul puternicei împĕrății dela Nord, amica cea bună a Franciei.

Cu Francia putem sĕ intiăm în legătură, asigură ministrul sêrbesc. Pe drumul dela Salonic putem sĕ trimitem vitele și pómele nóstre la Marsilia și pe lângă puțină bunăvoință, acéstă liniă póte sĕ ajungă fórte prețiósă pentru noi. Spre acéstă țintă vom stărui: apropiindu-ne de Rusia ne apropiăm tot-odată de Francia.

Atâta, în ce privesce Serbia. Despre Muntenegru scim, că nicĭ-odată nu s'a depărtat de Rusia și că tot-déuna a stat sub directa ei influință. Debutul cel mai nou al prințului Nichița întăresce și mai mult cele ce le sciam deja privitor la atitudinea Muntenegrenilor.

In asemenĭ împrejurărĭ nu mai póte surprinde, că se fac atâtea combinațiunĭ în urma întâlnirei prințului Nichița cu regele Alexandru al Serbiei și a visitei ce voesce sĕ o facă Nichița prințului Ferdinand al Bulgariei. Se credea, că acéstă visită se va face acum la începutul lui Iulie, dér prințul Ferdinand a plecat la Karlsbad și așa visita s'a amânat până la tómnă.

Orĭ-cum însĕ, combinațiunile se fac și ele culminéză în nisuința de-a stabili o legătură militară între Bulgaria, Serbia și Muntenegru cu scop ca acésta sĕ servéscă scopurilor politicei rusescĭ.

E vorba, după acele combinațiunĭ, că Rusia promite Sêrbilor Bosnia, ér Muntenegrenilor Herzegovina; că Rusia va susține exarchatul bulgar și în viitor și va stărui pentru împărțirea Macedoniei între Grecia, Serbia și Bulgaria.

Fiă însĕ orĭ cât de mare prețul ce'l pune în vedere Rusia celor trei micĭ state slave, pentru ca sĕ facă uniunea séu confederațiunea dorită sub protecția ei, deocam-dată nu sunt prospecte, ca nisuințele de felul acesta sĕ pótă schimba statul quo în Orient.

Étă ce scrie în privința acésta „L'Indépendance Roumaine" din Bucurescĭ:

„A forma în acest moment o confederațiă a Slavilor de sud e mai mult, decât o demonstrațiă platonică, ea are punctul sĕu dirigeat în mod ostensibil în contra Turciei, la a căreia împărțire speculéză; prin natura ei chiar, ea va încuragia orĭ-ce mișcare, ce va grăbi óra împărțirei, și într'asta zace pericolul".

„Orĭ-ce încercare de-a distruge imensul edificiu al imperiului otoman înainte de ce timpul nu'șĭ va fi împlinit el însușĭ opera de desagregare, va aduce cu sine o catastrofă înfricoșată. Sĕ nu ne facem ilusiunĭ asupra acestui punct. Fiind-că diplomația europénă ia icĭ colea peste picior Turcia, micele state balcanice cred, că pot deja sĕ se așeḑe la masa de împărțire; împaciența lor însĕ póte fi ușor urmată de o amară decepțiune".

„E posibil, că Turcia sĕ nu se mai pótă regenera, dér în diua, când Islamul va vedé, c'a ajuns a nu conta decât la forțele sale în lupta supremă, soldatul turc se va bate în mod desperat, stând în fața catastrofei. Inainte de tóte Moslemii se vor rĕsbuna printr'un masacru general al creștinilor de sub domnia lor".

„Micele state slave din Balcanĭ se înșélă, décă cred, că o politică activă din parte-le va fi încuragiată de marile puterĭ. Rĕspunderea aventurilor va cădé numai asupra lor, pentru-că Europa e firm decisă a proceda în comun acord în Orient, și a aștepta cu răbdare, în comun acord, desfășurarea evenimentelor. Décă Turcia e destinată a dispăré, pacea europénă pretinde ca ea sĕ móră o mórte naturală, ér nu ca sĕ fiă sugrumată, pentru-că convulsiunile ei ar puté produce încă prea primejdióse sguduiturĭ".

CRONICA POLITICĂ.

— 21 Iunie.

Cuprinsul articolului „Voinței naționale" din Bucurescĭ asupra **declarațiilor contelui Goluchwski**, drespre care am vorbit erĭ, îl vedem reprodus în „Politische Correspondendz" din Viena în formă de comunicat. Acest comunicat se introduce cu scuse, că în urma evenimentelor interióre, ce-au absorbit atențiunea pressei române, nu s'a dat din partea ei destulă atențiune celor petrecute în delegațiunile austro-ungare, dér că de-aicĭ nu se póte deduce, că cercurile conducĕtóre politice din Bucurescĭ nu ar fi aprețiat în deplină mĕsură espunerile din delegațiunĭ ale contelui Goluchowski. O astfel de asigurare, deși vine târdiu, este și rĕmâne, cum se vede, bine primită în Viena.

*

Diarul frances anti-semit „*La Libre Parole*" publică un articol însemnat de d-l M. Demetrescu, președintele asociației studenților românĭ din Paris. Acest articul se pronunță în **contra mileniului unguresc** și se încheiă astfel:

„Nu că Românii ar resimți ură pentru Ungurĭ, ci dinpotrivă Românii se bucură împreună cu ei de prosperitatea și progresul lor, care sunt un câștig pentru civilisațiă și chiar pentru România însășĭ. Insĕ acéstă imparțialitate dă dreptul de a constata, că serbările milenare de parte de a împăciui și de a uni naționalitățile statului maghiar, dimpotrivă aprinde ura și ințețesce zizăniile și tóte certele de până atuncĭ; și ar fi fost o mare dovadă de dreptate și de tact de prudență, décă n'ar fi căutat sĕ dea astfel spectacolul orgolios al triumfului unei rasse; ar fi fost mult mai bine sĕ se renunțe la legile asupritóre, la tirănia administrativă, dând pretutindenĭ curs la puțină domolire și justiță în acțiunĭ; căcĭ cu acest chip numai, Ungaria o sĕ aibă o esistență liniștită, o autoritate și o putere necontestată. Deóre-ce însĕ nu au înțeles acésta, putem afirma, că serbările milenare n'au făcut, decât sĕ arate mai bine Europei întregĭ și sĕ afirme mai bine starea nesigură și periculosul viitor al monarchiei maghiare".

*

Nunțiul papal dela Viena, **Agliardi**, a primit cel mai înalt ordin unguresc, marea cruce a ordinului Sf. Stefan. Abia s'a împlinit anul de când în cunoscuta afacere Agliardi, „marele" diplomat br. Banffy l'a numit pe acesta „om fără tact". Și acum monarchul în ajunul plecărei nunțiului Agliardi la Roma îi conferì cel mai înalt ordin unguresc, după-ce Papa l'a distins cu demnitatea de cardinal. Se făcuse mai an mare svon, că nunțiul Agliardi va fi imediat rechiemat la Roma, dér a mai stat peste un an la postul sĕu și acum numai se duce încărcat de onorurĭ și distincțiunĭ. Ceea ce însĕ este mai caracteristic, Banffy însu-șĭ a trebuit sĕ propună a sĕ conferi decorațiunea lui Agliardi, ér ministrul a-latere, a predat, se dice, nunțiului în persónă înaltul ordin. Acesta este cel mai nou „triumf" al baronului Banffy, triumf, de care „patrioții" nu prea pot fi încântațĭ.

Congregațiunea comitat. Hunedóra

ținută în Deva la 30 Iunie n. c.

Deva, 1 Iulie 1896.

St. D-le Redactor! In ședința de erĭ, membrii românĭ érășĭ au avut lupte grele. Șovinismul și îngâmfarea „méltoságos"-ilor dóră nicĭ-odată nu s'a dat pe față, ca astădată. In câte-va cause de interes public, precum a fost causa împrumutului de 25,000 fl. al comunei Dobra, apoi ridicarea unei scóle de stat în comunele Sânpetrul de piétră, Sâcel și Unciuc în detrimentul scólelor confesionale, și altele, majoritatea membrilor maghiarĭ au zădărnicit orĭ-ce bunăvoință și justa pretensiune a membrilor românĭ.

După deliberarea asupra mai multor ordinațiunĭ ministeriale, membrul *Francisc Hossu Longin*, cerênd cuvêntul, a dis cam următórele:

Onorabilă Congregațiune! Articlul de lege XXI din an. 1886, în capitulul IV, la §§-ii 66—67, statoresce, carĭ sunt drepturile și datorințele fișpanilor, în cadrul administrațiunii municipale.

Nu voiŭ sĕ discut, că acele drepturĭ și îndatorirĭ, încât se pot aduce în consonanță cu nefalsificatul constituționalism, și nicĭ aceea, că întru cât póte fi just și folositor faptul, că se concentréză atâta putere în mâna representantului guvernului. Este însĕ un fapt tot atât de incontestabil, că municipiile încă îșĭ au, séu cel puțin ar trebui sĕ aibă autonomiile lor. Din acestea urméză în mod fires și aceea, că cei-ce representă municipiile încă îșĭ au dreptul lor, basat în lege.

Décă decĭ municipiile și respective cei ce representă municipiile, sunt datorĭ a respecta drepturile fișpanilor, întocmai și fișpanii, ca representanții guvernului, au chiămarea și datoria tot-odată sĕ respecte drepturile municipiilor, respective drepturile celor carĭ representă municipiile. Noi, representanții municipiilor, facem și esecutăm în cadrul legilor esistente, administrațiunea municipiului, ér fișpanul, ca representantul guvernului, are dreptul și datoria de-a ne controla. Va sĕ dică, nicĭ noi, nicĭ fișpanul nu are mai multe drepturĭ, decât cele depuse în legile în vigóre.

Rădimat pe dreptul, ce-l am, ca representant în acéstă congregațiune, îmĭ iau voia a constata un fapt, pe care eu nu-l pot lăsa neatins. Onorații conmembrii îșĭ vor aduce aminte, că în ședința congregațiunei nóstre, ținută la 24 Mărțișor a. c., la punctul 10 din program am presentat în scris și am motivat o propunere și o declarațiune a mea, în care am dis, că eu și probabil nicĭ ceilalțĭ membrii românĭ nu vom participa la așa disa ședință festivă. Majoritatea nu a primit propunerea mea și ședința festivă s'a ținut.

Precum dovedesce protocolul, tipărit și încadrat cu roșu-alb-verde, la ședința festivă din partea Românilor nu au participat, decât *opt* funcționarĭ municipalĭ românĭ. Cu ce inimă vor fi participat și aceștia, îșĭ póte închipui orĭ și cine, fapt însĕ este netăgăduit, că ceilalțĭ membrii românĭ au stat la o parte.

In ședința așa numită festivă, d-l fișpan, în vorbirea, cu care a deschis acea ședință, între altele a dis, că: „Națiunea *maghiară își serbéză esistența de-o miiă de anĭ*". (E de însemnat, că tot atuncĭ, d-l

vice-şpan s'a încercat a dovedi, în vorbirea sa éráşĭ festivă, că *serbările aşa ḑise milenare, ar fi o serbare a întregeĭ ţĕrĭ.*) D-l fişpan însĕ şi-a luat voia a ḑice şi următórele: *„Sĕ dăm iertare la toţĭ fiiĭ ceĭ orbiţĭ şi nemulţămitorĭ aĭ patrieĭ, carĭ au calumniat şi au injurat dulcea „patriă“ mamă. Iertăm celor, carĭ se vor pocăi! Sĕ trecem cu vederea pe ceĭ, carĭ au stat la o parte! Dér vaĭ de acela, care atingĕnd pacea dumneḑeéscă, va încerca sĕ conturbe serbarea nóstră piă „naţională“.*

Că ce va fi îndemnat pe d-l fişpan, sĕ se foloséscă de asemenĭ espresiunĭ, nu sciu, ceea ce sciu însĕ este, că pe basa §§-lor 56—67 aĭ art. de lege XXIX din 1868, niciĭ un fişpan nu are chiămarea, niciĭ dreptul, ca în congregaţiunĭ sĕ se póta folosi cu dreptul de ast-fel de espresiunĭ.

D-l fişpan nu a spus, că pe cine înţelege sub aceĭ *„fiĭ orbiţĭ şi nemulţămitorĭ“, carĭ ar fi calumniat şi injurat dulcea nóstră patriă mamă.* D-nul fişpan nu a spus nicĭ aceea, că în ce ar sta pocăinţa celor păcătoşĭ. Ce se ţine de *„ceĭ ce au stat la o parte“*, décă d-l fişpan a înţeles pe membrii românĭ, carĭ au stat departe de şedinţa festivă, am sĕ observ numaĭ atâta, că nicĭ mie şi, cred, nicĭ celorlalţĭ membrii absenţĭ nu le pasă mult, décă ne veţĭ trece séu nu cu vederea. Noĭ am avut motivele nóstre pentru carĭ nu am luat parte la acele serbărĭ, şi vi-le-am spus, decĭ nu au avut nicĭ un înţeles, ca d-l fişpan, sĕ facă pe generosul, când *nu a fost nicĭ o trebuinţă de generositatea d-sale.*

Mai caracteristică este însĕ frasa din urmă, prin care, aşa se vede, d-l fişpan a credut de-a fi în drept, ca sĕ slobódă şi o formă de amenințare. Eĭ bine. Serbările aşa ḑise milenare şi respective şedinţa festivă a trecut în pace. Nimenĭ nu a conturbat serbarea D-vóstră piă naţională şi decĭ a fost pagubă de tótă amenințarea. Trebue totuşĭ sĕ accentuez, că alte sunt suspiţionările şi amenințările, ce le cetim ḑilnic în unele ḑiare politice, şi alte sunt acele, când se rostesc prin representantul guvernuluĭ în congregaţiunĭ enunciaţiunĭ şi espresiunĭ, precum sunt cele citate, în congregaţiunĭ şi cu deosebire în şedinţe festive, nu vor şi nu pot înainta scopul, ce-l au municipiile de o parte şi guvernul de altă parte.

Vorba este însĕ, că în casul present representantul guvernuluĭ, într'o şedinţă ḑisă festivă, trecĕnd marginile dreptuluĭ, ce-l are, a aruncat în lume aşa învinuirĭ, suspiţiunĭ şi amenințărĭ, la carĭ primul funcţionar al comitatuluĭ n'a putut sĕ tacă, fără ca însu-şĭ sĕ nu consimţéscă cu vătĕmările, ce s'au aruncat asupra acelora, cu carĭ d-sa face administraţiunea comitatuluĭ. Cum vine déră, că d-l vice-şpan audind, că representantul guvernuluĭ vorbesce despre „fiĭ orbiţĭ şi nemulţămitorĭ aĭ patrieĭ, carĭ au injurat şi calumniat patria mamă“, nu şĭ-a ţinut de datoriă, a întreba numaĭ decât, că pe cine suspiţionéză fişpanul? Căcĭ un viceş-pan consciu de chiămarea sa, nu va puté şi nicĭ nu va face administraţiune cu fiĭ orbiţĭ şi nemulţămitorĭ, carĭ calumniéză şi înjură patria mamă. Ér décă d-l vice-şpan, ca capul comitatuluĭ, a putut sĕ tacă la acele suspitionărĭ, insulte şi amenințărĭ, atuncĭ d-sa nu a ţinut sémă nicĭ de datoria, ce o are, nicĭ de demnitatea representaţieĭ, în a căreĭ frunte se află, ér noĭ avem dreptul a-l trage pentru acéstă la rĕspundere.

On. Congregaţiune! Din aprobările, ce vĕd a-se manifesta din partea unor membri, trebue sĕ deduc, că sunt şi de aceia, carĭ consimţesc cu cele ce v'am cetit din vorbirea d-luĭ fişpan. Sĕ le fiă de bine! Sĕ se scie însĕ, că décă acele suspiţionărĭ, insulte şi amenințărĭ ţintesc a atinge pe membri românĭ, noĭ le respingem cu tótă hotărîrea.

Noĭ, carĭ ne ridicăm vocea în acéstă congregaţiune, tot-déuna am stat şi vom sta pe basa legeĭ şi decĭ pentru acésta nu merităm, sĕ fim nicĭ suspiţionaţĭ şi nicĭ insultaţĭ.

Se póte, că multe, câte le rostim aicĭ, nu vor plăcé celor delà guvern şi aderenţilor guvernuluĭ, dér acesa pe noĭ nu ne impórtă. Noĭ am trăit sub multe guverne, carĭ ca apa au trecut, şi noĭ tot suntem şi vom fi aicĭ. Iubire de patriă şi respect de legĭ noĭ am învĕţat şi nicĭ nu vom învĕţa nicĭ dela d-l fişpan, nicĭ dela guvernul, pe care-l representă, şi nicĭ dela d-ta d-le vice-şpan, căcĭ nicĭ-odată nu vom concede, ca sĕ fiĭ maĭ credincioşĭ fiiĭ aĭ patrieĭ decât noĭ.

Cât pentru amenințărĭ, décă şi acelea nĭ-ar suna nouĕ, aflaţĭ, că stând tot-déuna pe basa legiĭ, nu ne temem, nicĭ de d-ta d-le vice-şpan, nicĭ de d-l fişpan, nicĭ de guvernul pe care-l representă.

După aceste îmĭ iau voiă a presenta următórea

INTERPELARE:

1) Are cunoscinţă d-l vice-şpan despre faptul, că în şedinţa aşa numită festivă ţinută la 14 Maiŭ c., representantul guvernuluĭ, d-l br. Szentkereszti, în vorbirea de deschidere, s'a folosit de nisce terminĭ şi respective a făcut nisce enunciaţiunĭ, din carĭ uşor se póte deduce, că d-l fişpan a avut intenţiunea de-a suspiţiona, de a dejosi şi chiar de-a amenința pe uniĭ, — e drept nenumiţĭ, — membrii aĭ representanţeĭ comitatense?

2) Are cunoscinţă d-l vice-şpan, că protocolul şedinţeĭ festive, încadrat cu roşu-alb şi verde, s'a tipărit, pentru a fi rĕspândit?

3) Şi décă are, cum crede d-l vice-şpan compatibil cu posiţiunea sa de primul funcţionar al comitatuluĭ, ca representantul guvernuluĭ sĕ se folosésca de enunciaţiunĭ, la carĭ nu-l îndreptăţesce legea, fără ca d-sa, ca vice-şpan, sĕ fi reflectat la acele enunciaţiunĭ şi suspiţionărĭ, apĕrând dreptul şi demnitatea membrilor municipalĭ?

4) Crede d-sa, că prin publicarea şi rĕspândirea vorbirilor rostite la şedinţa festivă va întări şi va lăţi buna înţelegere în comitat?

Deva, 30/VI 896.

Francisc Hossu Longin,
membru în congr.

In decursul motivăreĭ, interpelantul a fost adese-orĭ întrerupt chiar şi de cătră fişpan, ér membrul Barcsai Béla, fost fisolgăbirĕu şi de present inspector asupra matriculanţilor din cercul de aicĭ, *a mers până a aminti şi de „ştreang“.* Se vede, că acest „méltóságos“ crede a fi compatibil cu postul sĕu şi manipularea cu ştreangul. Audind acea vorbă josnică, d-l Ladislau Oltean, vecinul „méltóságos“-uluĭ, a stărnit mult sĕ 'i-se dea cuvĕntul, pentru a arăta, că astfel de vorbe, de carĭ a audit, cât a vorbit interpelantul, nu se pot audi decât în societăţile cele maĭ neculte, şi decĭ décă nu 'i-se va da satisfacţiă, deşi în tótă viéţa luĭ a fost aderentul celor dela putere şi şi astădĭ e guvernamental, va fi nevoit sĕ părăsésca sala.

Aflând membriĭ românĭ, că ce espresiunĭ a folosit jupânul Barcsai, a dat satisfacţiune d-luĭ Oltean prin aceea, că au început a aplauda şi a striga: adevĕrată cultura mileniară!

Vĕ puteţĭ închipui, că ce impressiă a făcut acest incident. După-ce sgomotul s'a maĭ linisciţ, maĭ întâiŭ fişpanul a declarat cu multă sumeţiă, că pentru tot ce el ḑice în congregaţiune *nu e responsabil nimĕruĭ,* decĭ ce a ḑis în şedinţa mileniuluĭ a ḑis şi basta; cine nu se simte atins, sĕ nu le ia asupră-şĭ.

S'a sculat apoi vice-şpanul Artur Hollaki şi drept rĕspuns a declarat, că cele spuse de interpelant nu le socotesce de serióse şi decĭ nicĭ nu rĕspunde la ele.

Acéstă fudulia ridiculă, multĭ chiorĭ şi din partea membrilor maghiarĭ, au primit'o cu un suris compătimitor, fer interpelantul constatând, că vice-şpanul comitatuluĭ, când e tras la rĕspundere nu e serios, decĭ un rĕspuns neserios nicĭ nu-l ia la cunoscinţă.

Majoritatea însĕ a luat şi acel rĕspuns la cunoscinţă.

Aşa trăim noĭ adĭ, aicĭ în mijlocul a două sute cincĭ-decĭ miĭ românĭ.

Corespondentul.

SCIRILE ḐILEĬ.

— 21 Iunie.

Un fişpan între „Valahĭ“. Luĭ „Budapesti Hirlap“ 'i-se scrie, că fişpanul Maramureşuluĭ, *Simontsits* Béla, mergĕnd ḑilele acestea la Bicsad pentru a visita inaugurarea unuĭ monument ridicat în amintirea mileniuluĭ, în tot percursul călĕtorieĭ s'a bucurat de-o primire „demonstrativă“ din partea „Valahilor“. Intr'o comună românéscă (numită pe ungurescе Avasfelsöfalu) i-a eşit înainte un mare banderiu, ér preotul gr. cat. Atanasie *Demian* l'a salutat printr'o vorbire, în care accentuă, că Românii din comuna sa, „asemenea strămoşilor lor, pururea au iubit şi vor iubi cu sinceritate patria maghiară, aĭ căreĭ fiĭ credincioşĭ sunt“. Banderiile românescĭ, cum se vede din raportul fóieĭ ungurescĭ, purtau şi eĭ tricolor unguresc. Adevĕrat este, părinte Demián Atanáz? Câte bliduri de linte ţi-a dat fişpanul Simontsits, ca sĕ te entusiasmezĭ aşa de tare pentru el?

—o—

Pentru maghiarisarea Românilor din Câmpiă, după cum de repeţite-orĭ am arătat, se lucréză cu mare zel. Fisolgăbirĕul din Ormeniş, *neaoşul* Maghiar Münstermann Győző (făcut din Victor) publică acum un apel în foile ungurescĭ, cerĕnd ajutor pentru înfiinţarea uneĭ biserici reformate în Ormeniş. In apel el spune, că în 22 comune de pe Câmpiă sĕ află 2523 Maghiarĭ împrăştiaţĭ între 145,000 Românĭ. „Numele moştenite dela părinţĭ însĕ dovedesc, că maĭ mult ca jumĕtate din poporaţiune au fost Maghiarĭ, pentru multĭ dintre eĭ însĕ, astădĭ nu maĭ esistă decât amintirea, că antecesoriĭ lor au fost odinióră Maghiarĭ!“ Acésta este descoperirea eşită din glăvăţina luĭ Münstermann. Până acum aveam dela acest fanatic renegat numaĭ dovedĭ de şovinism şi netoleranţă, acum însĕ el dă o străluciţă probă şi despre ignoranţa sa. Décă maĭ bine ca jumĕtate dintre Româniĭ de adĭ aĭ Câmpieĭ au fost — şi încă nu mult înainte de asta — Maghiarĭ, după cum ḑice jupânul fisolgăbirĕu, atuncĭ cum se póte, că tóte bisericile înfiinţate *de seculĭ* prin acele comune au fost şi sunt românescĭ, pe când pentru Ungurĭ abia acum vré „celebrul“ istoric sĕ înfiinţeze prima biserică în Ormeniş? Nu te-aĭ gândit de asta, jupâne Münstermann?

—o—

Rĕsbunare în contra Sêrbilor. Din Verşeţ li-se telegrafézǎ foilor ungurescĭ, că la propunerea maĭ multor membri „patriotici“ aĭ aceleĭ comune, li-s'a subtras pentru viitor şcólelor confesionale sêrbescĭ din Verşeţ subvenţiunea, ce-o primeau dela oraş, — şi acésta *din causă, că acele şcóle sêrbescĭ n'au arborat steagurĭ ungurescĭ cu ocasiunea serbărilor milenare!*

—o—

Cum a făcut Ungurii reclame pentru mileniu? Ḑiarele nord-americane au publicat nu maĭ puţin ca 4000 de reclame pentru esposiţia mileniară din Budapesta. Modul cum au fost date publicităţiĭ aceste reclame, iasă la lumină acum, în urma unuĭ proces. Un anumit Marc Brown, maĭ înainte Markus Braun, un Jidan maghiarisat emigrat la America, a imprecesuat direcţiunea esposiţieĭ milenare la consulatul austro-ungar din New-York. Brown ḑice, că el a fost încredinţat cu publicarea înseratelor şi tocméla a fost, că inseratele marĭ costă 50 fl., ér cele micĭ 25 fl. Foile nord-americane au publicat „reclame“ pentru esposiţia mileniară nu maĭ puţine ca 4000, şi pentru aceste Brown a pretins 60,000 mărcĭ. Comisiuneĭ 'i-s'a părut prea scump şi a refusat plătirea acesteĭ sume. Brown însĕ a intentat proces direcţiuneĭ, ér acum tribunalul are de a decide, că óre suma de 60,000 de mărcĭ va primi-o fostul jupân „Markus Braun“ dela fraţiĭ sĕĭ din Budapesta, orĭ că va rĕmâné lor.

—o—

Bilete de tren pentru funcţionarii administrativĭ. Ministrul ung. de interne a adresat o circulară cătră tóte administraţiile comitatulуĭ, prin care face cunoscut, că cu începutul ḑileĭ de 1 Iulie funcţionarii comitatelor pot usa de aceleaşĭ favorurĭ în călĕtoriile lor pe căile ferate ale statuluĭ, ca şi funcţionarii de stat. Anume, pe lângă un certificat dat de direcţiunea căilor ferate, în care se va cuprinde şi portretul respectivuluĭ funcţionar, acesta va puté călĕtori pe tóte liniile căilor ferate ale statuluĭ cu preţul de jumĕtate. Petiţiile pentru dobĕndirea certificatelor sunt a se adresa până la 31 August, pe lângă taxa de timbru şi 2 fl. pentru manipulare. Membriĭ familiilor vor puté usa de aceleaşĭ favorurĭ, avĕnd însĕ de a-şĭ cere certificat seperat pentru fiă-care cas.

—o—

In contra protecţiunilor. Ministrul căilor ferate austriace, cav. Guttenberg, a dat e interesanta ordinaţiune cătră funcţionarii supuşĭ direcţiuneĭ căilor ferate austriace. In ordinaţiune, ministrul interḑice funcţionarilor, de-a cere sprijinul altora în causa orĭ-căreĭ cererĭ cu caracter personal, ce eventual s'ar face din partea lor la forurile maĭ înalte. Ce-i maĭ mult, cavalerul Guttenberg amenință cu pedépsă disciplinară pe aceĭ funcţionarĭ, carĭ vor sĕ avanseze pe basa protecţiunilor. — Décă ar ajunge Ungurii pe mâna unuĭ Guttenberg, nu scim ḑeu, cum şi-ar puté căpĕtuĭ nepoţiĭ, cum face acum bună-óră fişpanul dela Turda, despre care o fóiă unguréscă spunea ḑilele trecute, că 80% dintre posturile de funcţionarĭ aĭ comitatuluĭ le-au ocupat cu rudeniĭ de ale sale!

—o—

O nóuă plagă a viilor. Nu-i destul, că de-o parte pustiesc viile peronospora, de altă parte filoxera, acum s'a maĭ ivit o altă insectă pustiitóre pentru ele. Numele acesteĭ afurisite insecte este: *Cochylis ambiguella*, (o moliă de viĭ), care nimicesce viile, tocmaĭ pe când strugurele este în flóre. In urma cercetărilor făcute s'a aflat, că Cochylis ambiguella este cu mult maĭ periculósă, decât insecta Tortrix Pilleriana (o omidă), deóre-ce cea dintâiŭ se înmulţesce maĭ iute şi depune ouĕ de douĕ-orĭ într'o vară anume: prima-dată, când strugurele înfloresce şi atuncĭ micile insecte rod florile strugureluĭ, a doua-óră când bóbele sunt formate şi insectele intră în bóbe, aşa, că strugurele se uscă. Pustiirea merge fórte repede, aşa că viile, carĭ în sĕptĕmâna trecută au fost frumóse, astădĭ ţi-e maĭ mare mila sĕ te uiţĭ la ele. Insecta este de 8—10 mm. lungă, se póte vedé fórte bine şi cu ochiĭ liberĭ; e de colóre verde-suriă, pe spate are două rĕndurĭ de puncte negre, capul e negru sclipicios, lăţăreţ şi cu dinţĭ tarĭ. Acéstă insectă îşĭ depune óuĕle în crĕpăturile, ce se află pe trunchiul viţeĭ séu într'al parului, ce ţine viţa.

—o—

Gimnasiu pentru orbĭ. La Berlin pedagogiĭ se ocupă în present cu elaborarea unuĭ proiect pentru a înfiinţa un gimnasiu pe séma orbilor. In Anglia esistă deja un asemenea gimnasiu, care pentru societate s'a dovedit a fi folositor. Orbiĭ după ce es din institutele inferióre de educaţiune, îşĭ continuă studiul în gimnasiu, pentru ca maĭ târdiu sĕ pótă lucra şi în direcţiă sciențifică.

—o—

Se scumpesc ţigările. Cu finea acestuĭ an, ministrul ung. de finance va urca preţul ţigărilor *„Regalitas“* dela 9 la 10 cr., ér al ţigărilor *„Britanica“* dela 7 la 8 cr. In locul ţigărilor de aĭ numite „Britanica“ se va pune însĕ în comerciu un fel nou de ţigărĭ, carĭ vor costa 7 cr. bucata.

Măcelul dela Mehadica.

Incă nicĭ până adĭ nu avem o descriere esactă a revoltătoruluĭ măcel dela Mehadica. Corespondenţele publicate până acum în ḑiarele române se contradic în privinţa maĭ multor detailurĭ de mare importanţă, ca d. es. numĕrul celor puşcaţĭ în faţă şi a celor puşcaţĭ dela spate, distanţa la carĭ au fost puşcaţĭ, ba nicĭ chiar în privinţa numĕruluĭ morţilor şi al rănitilor datele nu consună. Maĭ esact ni-se

pare că ar fi raportul, ce-l primesce „Dreptatea“ dela corespondentul seu din Caransebeș. Reproducem din acest raportr următórele:

Motivele, carī au îndemnat pe Românī la revoltă, isvoresc în parte din *lipsa de pământ*, așa-dér ele sunt de natură *agrară*, ér în cea mai mare parte stările administrative nesănătóse au contribuit la vĕrsarea de sânge.

Prin decis al stăpânirei au fost provocațī 20 de capete de familiă a preda ocupațiunile făcute în izlasul comunal, spre care scop a fost esmis Vinerī în 26 Iunie un funcționar cercual, care avea sĕ efeptuéscă cele de lipsă în acéstă causă. Tot-odată s'a rechirat gendarmeria din Órșova, pentru-că în sat clocotia mai ales în contra primarului George *Urechiatu*, despre care locuitorii țineau, că li-au tradat causa lor dréptă. Se mai credea, că decă vor ceda și nu vor sprijini interesele celor 20 de conlocuitorī, vor ajunge sĕ-șī pérdă și ei pământul ocupat din izlasul comunal.

O nenorocire mare pentru sĕrmanii locuitorī a fost venirea unui coșer pentru curățirea hornurilor; acesta a pretins 10 cr. dela fiă-care cap de familiă pentru servicii cu observarea, că el trebue însușī sĕ încasseze taxa acésta, deóre-ce primarul nu-i plătesce suma acordată de 75 fl. și încassată dela particularī, pentru-că verosimil, el insușī a păpat'o. Ne putem acum închipui ferberea în comună. Primarul *trădător al intereselor particularilor*, pe de-asupra și rĕu administrator al averei comunale, câștigată cu sudóre cruntă. Sub astfel de împrejurărī se presintă în comună pretorul *Dellevan*, un tinĕr cam ușuratic de minte, apoi funcționarul judecatoriei și supratenentul de gendarmī, locotenentul *Bányai* dimpreună cu 6 feciorī.

S'a adunat înaintea casei comunale multă lume; bărbațī și femei, bĕtrânī și copii. Dér nu *s'au presentat cu ciomagurī, coese și sape*, după cum scrie bestia de „Budapesti Hirlap“ și alte diare, ci *cu căciula în mână, cu rugarea sĕ se delăture din oficiu primarul actual George Urechiatu*, ér pe bărbații lor de încredere, pe suplentul Iacob *Șandru* și pe P. *Șandru*, fostul primar din anul trecut, sĕ-i slobódă în mijlocul lor. Aceștia, eșind afară, poporul i-a salutat cu entusiasm, i-au ridicat în sus și cereau: „aceștia sĕ ne fiă conducĕtorī, căcī primarul de acum comite multe fărădelegī și volnicii, fără ca sĕ respecteze votul representanților; diceau mai departe, că primarul de acum ne mănâncă averea cum ni-a mâncat'o odată Nicolae Urechiatu, (Nicolae Urechiatu a defraudat în faptă 3000 fl. pentru care fapt a fost întemnițat); decă vor merge lucrurile tot așa, ajungem la sapă de lemn și vom trebui sĕ părăsim casele și satul nostru; ne rugăm sĕ numițī de primar al nostru pe Iacob Șandru“, diceau mai cu sémă. Solgabirĕul, în loc de a-i mulcomi, le rĕspundea brusc: „acésta nu se va întémpla, va rĕmâné **primar acela, pe care eu îl voiu voi**“. La provocarea ca sĕ se îndepărteze, mulțimea a rĕspuns, că nu se vor duce până nu va fi destituit primarul.

Aceste parlamentărī au decurs între mulțimea adunată pe stradă și între funcționarul din lăuntrul casei încuiate. Atuncī o femeiă se aruncă asupra porței cu cuvintele: „stațī pe loc, am sĕ spun eu d-lor, ce fapte comite primarul nostru“. Pórta slabă se deschide și o aripă lovesce pe locotenentul de gendarmī peste piciorul stâng, care deschide și cealaltă aripă și trecând peste pragul porței la uliță *a lovit cu sabia pe Petru Șandru alias Vuc și i-a tăiat urechia și o parte din peleu capului, comandând apoi comanda: „foc!“* O salvă se descărcă asupra mulțimei. Dóuĕ glónțe lovesc și 2 victime cad mórte la pământ. Ómenii înspăimântațī fug în ruptul capului, ér gendarmii, postându-se în drépta și în stânga porții, *trag în fugarī până când li-se gătară patrónele din magazinul puscilor*. Primarul voinicos ese acuma afară și arată zbirilor pe bărbații aceia, carī îi sunt dușmanī (?) și asupra acestora se descărcă mai vĕrtos arma tiranilor. Mulțī, fórte mulțī sunt impușcațī în fuga lor. Nenorociții udă cu sângele lor strada, cădĕnd la pământ *într'o depărtare de 300—500 de pașī*. Astfel cade la pământ, ucis de 3 glónțe, economul Dumitru Șandru, apoi alțī 26 inșī și 3 femei, carī au venit dela munca de holdă acasă. S'au impușcat în total *37 indivizī*, între aceștia *2 copilașī și 3 femei*. Șépte au murit până acum.

Atrag atențiunea diaristicei nóstre asupra unei împregiurărī fórte grave. *Afară de 2 inșī toțī ceilalțī* **sunt pușcațī de din dĕrĕpt, așa déră în fuga lor către casă**. Momentul acesta caracteriséză bestialitatea, căcī s'a folosit armă atuncī, când n'au mai avut lipsă de ea; așa-déră este motivată presupunerea, că a esistat pofta de a ucide și de a vĕrsa sânge de „Valah.“

Acéstă poftă devine strigătóre la ceriu prin faptul, că vĕduvele și mamele ucișilor, când au venit sĕ ude cu lacrimile lor cadavrele recī ale celor iubițī, ele au *fost alungate cu patul puscei dela locul de jale*. Si óre de ce s'a recuirat miliția, când tóte s'au terminat în mod atât de ușor pentru zbirii milenarī?

Nou abonament
la
GAZETA TRANSILVANIEI
Cu 1 Iulie 1896 st. v.
se deschide nou abonament la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șése lunī	6 fl.
pe trei lunī	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șése lunī	20 „
pe trei lunī	10 „

Abonarea se póte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Din Maramureș.

(Fine.)

Aci vorbitorul aduce un cas concret, unde vre-o câți-va membri ai unui conpossesorat au ridicat plânsóre către comitetul administrativ, că pădurarii comit lucrurī nepermise lor și au cerut investigațiune la fața locului; comitetul administrativ însĕ s'a îndestulit a asculta pe pădurarii din centrul comitetului și pe basa acésta a și achitat pe acusațī; ba pe basa acestei achitărī pădurarii ridicară proces criminal în contra acusatorilor, și puțin a lipsit, ca aceștia sĕ fiă pușī la umbră.

Vorbitorul aduce apoi probe, că conpossesoratele își pricep interesul lor; că cunósce conpossesorate, carī din propria lor inițiativă susțin pădurī și acolo, unde nu-i obligă legea, adecă pe teritorii pur de pășunat.

Se mai aduce ca motiv, că sunt conpossesorate, carī s'au declarat pentru manipularea de stat. Poftéscă, decă le convine acésta; — dise vorbitorul, dér pe acele conpossesorate, carī nu voiesc manipulare de stat, nimenea nu le póte constrînge, căcī astădī nu cunosc încă lege, care li-ar obliga la așa ceva, mai ales, decă de altcum satisfac cerințelor legei. Mie, deși laic în asta privință, mi-se pare, că acésta taie încât-va și în dreptul privat. Nu primesce proiectul, care atacă autonomia conpossesoratelor.

Au mai vorbit pentru respingerea proiectului deputatul dietal, d-l *Petru Mihali*, care cu multă pricepere de causă arată, că nicī n'ar trebui sĕ se discute în acéstă cestiune, deórece nu cade în cercul de activitate al congregațiunei comitatense a aduce hotărîrī, într'o causă ca acésta, care este cu totul un drept privat.

Membrul *Varadi* Gábor află, că în vorbirea d-lui Vereș. acolo, unde acesta citéză din popor, s'ar cuprinde idei socialdemocratice, căcī la noi, dice el, nu se face deosebire între țeran și domn (??), altcum află de bine sĕ se amâne acéstă causă pentru un timp óre-care.

D-l Dionisie *Vereș*: Polemiséză cu Varadi și arată că nicī prin minte nu i-au trecut idei socialistice, ci a citat simplu numai cuvintele poporului. Cine nu crede, sĕ ostenéscă în provincia și sĕ se convingă; eu — dice — locuesc între popor și cine trăesce între popor și urmăresce ,cu atențiune viéța lui, de multe-orī trebue sĕ-l dóră inima, vĕdĕnd, cum acesta după o muncă încordată a puterilor fisice, e silit sĕ trăéscă atât de simplu, aprópe chiar ca animalele, și totușī nu e în stare a suporta multele greutățī, ce apasă umerii lui. — Vice-șpanul, ce presida, declară, că și el astfel a înțeles cuvintele vorbitorului, de aceea nicī că și-a făcut observare ca președinte.

Majoritatea a primit proiectul, ér din partea minorității s'a insinuat recurs la guvern.

Un participant.

Convocărī.

Adunarea generală anuală a Reuniunei femeilor române sĕlăgiene prin acésta se convócă pe *2 August* a. c. în comuna *Odorheiu* (Szamos-udvarhely.)

La acéstă adunare generală se învită toțī membrii Reuniunei și iubitorii culturei femeei române.

Simleu, 29 Iunie 1896.

Clara Maniu, președintă. **Andreiu Cosma**, secretar.

Adunarea generală a despărțĕmântului XVI: Sĕlăgean-Chioran al „Asociațiunei transilvane pentru lit. română și cultura poporului român“ prin acésta se convócă pe 2 Aug. n. în comuna *Odorheiu* (Szamos-udvarhely)

Sunt rugațī cu tot respectul a participa la acéstă adunare precum toțī membrii despărțĕmântului, așa și iubitorii culturei naționale române.

Simleu, 29 Iunie 1896,

Alimpiu Barbolovici, vicariu for. a Silvaniei și directorul despărț. **Aug. Vicașiu**, secr. desp.

NECROLOG. **Simeon Augur**, paroch gr. cat. în Ocniță notar tractual și administrator protopopesc interimal al tractului „Faragău“. După un serviciu preoțesc de 36 anī — plin de activitate, — bine meritat pentru biserică și națiune, — și-a dat nobilul și blândul sĕu suflet în mânile Creatorului astădī în 1 Iulie la 8 óre séra în al 62 an al etăței.

Serviciul funebral și astrucarea osemintelor scumpului defunct se va îndeplini Vinerī în 3 Iulie st. n. a. c. la 2 óre d. a. Cu inima frântă de durere, aducem acéstă tristă scire la cunoscința tuturor consângenilor, amicilor și cunoscuților. — Fiă-i țĕrĕna ușóră și memoria eternă binecuvĕntată!

Ocnița, în 1 Iulie 1896.

Elena, Emilia, Ana și Aureliu, ca fii. Ioan Moldovan, preot în Ujfaláu; Constantin Costinu, preot în Uilacu; Basiliu Bratfaleanu, cooperator în Ocnița, ca ginerī. Vĕd. Ana Augur n. Ripean, ca noră.

SCIRI ULTIME.

Londra, 2 Iulie. Corespondentul din Viena al diarului „Daily Telegraf“ pretinde a sci din isvor cu desĕvîrșire sigur, că cu ocasiunea visitei dela Belgrad a principelui Nichița *s'ar fi încheiat o alianță secretă între Serbia și Muntenegru*, al căreia ascuțiș este îndreptat în prima linie contra Turciei, în a doua linie *contra Austro-Ungariei*.

Viena, 2 Iulie. E probabil, că camera va fi disolvată prin decret imperial pe la începutul lui August. In legătură cu acésta se crede, că va trebui sĕ urmeze și *disolvarea camerei ungare*.

Viena, 2 Iulie. Senatorul *Dumba*, din incidentul numirei sale ca consilier, a primit numĕróse felicitărī din partea coloniei române de-aicī.

Roma, 2 Iulie. Cincī dintre generalii italienī din Massauah s'au re'ntors la garnisónele lor în Italia.

Diarele italiene publică scrisórea unui soldat aflător în captivitate în Abissinia. Soldatul scrie părinților sĕi: Nu vĕ îngrijițī de starea mea, nu sunt numai singur, ci suntem *1500 de soldațī și 41 oficerī*.

DIVERSE.

Femei — medicī militarī, Fóia englesă „*Wratsch*“ scrie: „In armata indiană se afla un medic cu numele Maclod, care era fórte iubit de toțī și a servit ca medic în armată înainte de asta cu 20 de anī. Maclod era un medic renumit, opera fórte bine și lucru principal, avea o inimă fórte bună, din care causă amicii lui îl căsniau fórte mult, dér Maclod la tóte glumele întorcea spatele. S'a întâmplat odată, că glumele au trecut peste marginile bunei cuviințe. Un tinĕr sublocotenent îī dise lui Maclod, fiind de față mai mulțī oficerī, că el (Maclod) trăesce ca o fată mare. Maclod atuncī îī trase tinerului sublocotenent o palmă, din care causă în diua următóre urmă între ei un duel. Oficerul au fost greu rănit. Maclod mai târdiu a fost silit sĕ abdică la postul sĕu de medic militar. S'a reîntors érășī în Anglia și s'a aședat lângă Londra, unde în curĕnd se făcŭ renumit. Mai mult se ocupa Maclod cu chirurgia. După mórtea lui se constată, că renumitul medic Maclod nu a fost bărbat ci femeiă, și își trăgea originea dintr'o familiă vechiă de nobil din Anglia. — A doua femeiă medic militar, a fost Barry, tot din Anglia, care numai acum de curĕnd a murit. Barry ca medic militar a luat parte în mai multe resbele. Odată Barry se bolnăvi fórte greu și ce-i ce-o grijeau au aflat, că Barry e femeiă, dér n'au descoperit nimĕnui secretul, și numai acum după mórte s'a aflat, că a fost femeiă.

O pâne din timpurī străbune. Un German învĕțat a presentat nu demult unei societățī scientifice din Germania o pâne care era cóptă de acum 4000 de anī. Pânea, care acum tótă s'a fost negrit, a fost adusă din Egipt. Interesant e, că cója rĕgră a pânei deja petrificate înmuiată în apă de iod, era ca și scrobéla, próspĕtă și coloré albastru.

Un bou fenomenal.—Se vorbesce, că un bou va fi presentat la exposițiunea din Geneva (Elveția). Acesta se numesce regele boilor și se vorbesce că acest bou va fi obiectul unei marī curiosităță. Acest bou este de rassă friburgiană, cu petele în alb și negru și va fi presentat la exposiție de către d. Jukerli. Se crede, că acest bou ar avea o greutate de 1800 kgr. Dér étă că se mai ivesce un al doilea bou fenomenal de rassă irlandesă, pătat cu alb și roșu, care a fost presentat prin d-l Trimble la concursul din Doiston. Acest bou are o înălțime aprópe de 2 m. și o greutate de 1.478 kgr. Acest bou a obținut premiul I și a fost declarat de juriu cel mai greu și cel mai mare bou din Englitera.

Literatură.

In editura librăriei Nicolae I. Ciurcu din Brașov a apărut: **Carte de rugăciunī**, pentru folosul și mângăierea fiă-cărui creștin, întocmită de *Ierodiaconul Damaschin* din sfânta mănăstire Sinaia. **Format estetic** de 336 pag., hârtiă fină. Prețul 65 cr.

*

A apărut un nou volum de *D. Teleor*, cu titlul: **Realiste**. O colecțiă de povestī scurte, epigrame, pastelurī și descripții în versurī, carī corespund perfect titlului lor. Pline de acel humor sincer și nesilit, scrise într'o limbă simplă lipsită de artificii, în acea limbă a poporului, pe care o mânuesce cu atâta ușurință cunoscutul autor, ele sunt de un farmec desĕvârșit. Indemnăm pe public sĕ le cumpere. Prețul unui esemplar broșat 1 leu 50 banī.

*

Un roman în nouă scrierĭ și alte 2 nuvele de F. M. *Dostoiewski*, netraduse încă pănă acum în limbă străină, au apărut dilele acestea în Nr. 22 al *Bibliotecei de Popularisare*. Aceste trei nuvele, traduse cu multă îngrijire de d-l I. Hussar, presintă un interes deosebit prin originalitatea composiției și a espunerei, arătându-ne pe Dostoiewski într'o lumină cu totul nouă și neașteptată. Volumul costă 30 banĭ și-l recomandăm cu tot dinadisul. Cumpărătorii acestui volum au ca premiu interesanta carte „Din Exil“ de Z. C. Arbure, edițiune legată, cu 3 lei în loc de 4 lei.

*

Dilele acestea a apărut **„Istoria regimentului de infanteriă Alexandru I, împĕratul Rusiei, Nr. 2“** în edițiă de lux, cuprindĕnd 666 pagine în octav mare cu o mulțime de harte, planurĭ, schițe apoi portrete heliografate precum și colorate. Autorul acestei op de mare valóre, mai ales pentru militarĭ, este locotenentul *Ludovic Kirchthaler*, care cu un zel estraordinar, ajutat fiind și de unii colegĭ și colaboratorĭ, a adunat materialul bogat pentru espunerea tuturor faselor prin care a trecut dela 1741 și până astădĭ amintitul regiment, a cărui patriă este ținutul Brașovului, Treiscaunelor, Hațegului și Cohalmului. Prețul unui esemplar este 7 fl. Recomandăm cu tótă căldura acest op tuturor acelora, pe care îi interesézä viéța militară, și carĭ voiesc sĕ cunóscă luptele în carĭ s'a distins acest regiment, ai căruĭ soldațĭ românĭ s'au purtat totdéuna cu bravură, și cu diferite ocasiunĭ fórte mulțĭ dintre ei au primit frumóse și înalte decorațiunĭ.

*

A eșit de sub pressă și se află de vêndare la tóte librăriile din România *Călăuza*: **Viena și împrejurimile ei**, descriere amĕnunțită a orașului și împrejurimilor: Kalenberg, Leopoldsberg, Klosterneuburg, Brühl, Laxemburg, Baden și Vöslau, de *Nebuneli*. Cu tarifele trenurilor și a vapórelor și descrierea călĕtoriei pe uscat și pe Dunăre dela Budapesta la Viena, cu două planurĭ: unul al orașului Viena în mărime de 57+63 ct., celalalt al liniilor ferate și tramv. de 20 ct. Prețul dimpreună cu planurile lei 2 50. — Pe hârtiă de lux 3 lei.

A mai apărut: **Legea judecătoriilor de pace**, ce intră în vigóre la 1 lulie. Prețul 50 bani.

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Iulie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.60
Renta de coróne ung. 4%	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}$%	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint $4\frac{1}{2}$%	101.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.25
Imprum. ung. cu premii	150.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	138.25
Renta de hârtie austr.	101.40
Renta de argint austr.	101.55
Renta de aur austr.	122.80
Losurĭ din 1860	145.25
Acții de ale Băncei austro-ungară.	960.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	379.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	350.75
Napoleondorĭ	9.52
Mărcĭ imperiale germane	58.75
London vista	119.85
Paris vista	47.60
Rente de coróne austr. 4%	101.15
Note italiene	44.50

Cursul pieței Brașov.

Din 3 Iulie 1896.

Bancnote rom.	Cump. 9.47	Vĕnd. 9.50
Argint român.	Cump. 9.40	Vĕnd. 9.45
Napoleon-d'orĭ	Cump. 9.48	Vĕnd. 9.53
Galbenĭ	Cump. 5.60	Vĕnd. —.—
Ruble rusescĭ	Cump. 126.50	Vĕnd. —.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.60	Vĕnd. —.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.70	Vĕnd. —.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vĕnd. 101.75

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 3 Iulie st. n. 1896.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	70
„	Grâu mijlociu	5	50
„	Grâu mai slab	5	30
„	Grâu mestecat	3	60
„	Sĕcară frumósă	3	60
„	Sĕcară mijlociă	3	50
„	Orz frumos	3	—
„	Orz mijlociu	2	80
„	Ovĕs frumos	2	50
„	Ovĕs mijlociu	2	30
„	Cucuruz	3	40
„	Mălaiu	4	90
„	Mazăre	7	—
„	Linte	7	10
„	Fasole	7	—
„	Sĕmênță de in	8	—
„	Sĕmênță de cânepă	6	—
„	Cartofĭ	—	80
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	45
„	Carnea de porc	—	49
„	Carnea de berbece	—	45
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕt	21	—
„	Sĕu de vită topit	32	—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiŭ 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ mixt.	Tren de persón.	Tren accel.		Stația		Tren de persón.	Trenŭ mixtŭ	Tren accel.	Tren accel.	Trenŭ de persón.
10 —	8.05		8 05	2 00	pl.	Viena	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9.02	11.19		Szolnok		3.37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11 33	12.47		P.-Ladány		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4.38	7.43	2.19	3 03	2.50		Mezö Telegd		10.07	7 10	2 01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6.13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia		8.32	5 49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău		6.54	3.18			7.37
8.34	10.37	8.21	6 59	5.55	sos.	Clușiu	pl.	6 13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs.	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10 45	tr.pers. 4.35	6.45
9.06	11.10 11.27	9.09	2 52	6.27		Apahida			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10.40	4.45	7.27		Ghiriș		Tr. expr.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12.57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea		Bucurest Arad Budapest	3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1 09	11.49	6.08			Uioara			2.49		2.08	4.27
11.09	1.16	11.59	6 19			Vințul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	Tr. expr.	12.29	6.57	8.17		Aiud			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.40	12.55	7.30	8.33	sos.	Teiuș	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05	11.55	1 30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29	7.59	12 57	3.06
12.33		2.08				Creciunel			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9.09		Blașiu		2.48	12.40	7 30	11.59	2.26
1.18		3.11				Micăsasa			12.01	7.09	11.28	1.54
1.34	1.00	3.31		9.42	sos.	Copșa-mică	pl.	2.15	11.41	6.56	11.10	1.35
2.13	1.02	3.46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14	6 54	11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaș			10.55	6.41	10.48	12.45
3 04	1.39	4 45		10.22		Elisabetopol		1.40	10.21	6 20	10 18	12.16
3.40	2 06	5 27		10.51		Sighișóra		1.06	9.42	5.53	9.43	11.33
4.03	2 27	6 12		11.12		Hașfalĕu		12.52	9.12	5.32	9.19	11.16
5 34	3 30	7.50		12.26		Homorod		11.54	7.45	4 27	7.38	10.03
6.12		8.37		12.58		Agoștonfalva			7.02	3.53	7.22	9.25
6.41	4.16	9.07		1.15		Apața		11 11	6.36	3.37	6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra			5.58	3 16	6 33	8.28
8.—	5.07	10.25		2.09	sos.	Brașov	pl.	10.10	5.08	2.45	5.57	7.48
3.55	5.14	11.—	6 40	2 19	pl.		sos.	10 05	5.20	2.18		9.08
4.40	5 59	12.26	7.30	3 01		Timiș		9.39	4.14	1 42	5.20	8.28
5.10	6.29	1 11	8.00	3 31		Predeal		9.12	3.32	1.12	4.14	8.01
12.00	11 25	8 30	10.05 Sinaia	9.30	sos.	Bucurescĭ	pl.	5 35	9.15	8.35	3.32	3.15

(In coloana a patra: Din 1 Iunie în tótă Joia și în sërbător. cat. și or. comunică la Sinaia.)

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Trenu mixtu	Trenu de persón.	Trenu de persón.	Trenu de persón		Stația		Trenu de persón.	Trenu de persón.	Trenu de persón.	Trenu mixtu
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoșŭ		7.02	1.58	7.38	9.59
4 12	9.37	4.37	12.26		Cipău		6.28	1.19	6.55	11.01
5.12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oșorheiu	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9 35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.54	3.30	8:05

Ghirișŭ — Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtu	trenu mixtu	trenu de persón.	Stația	trenu de persón.	trenu mixtu	trenu mixtu	trenu de persón.
7 33	11.—	5.—	10.21	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgărașŭ

trenŭ de persón.	Tren mixt	trenu de persón.	trenu mixtu			Stația		trenu mixtu	Tren mixt	trenŭ de person	trenu de persón.
2.20	4.45	11.55	7.10		pl.	Copșa mică	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3 13		Ocna		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu	pl.	7.44	12.57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29			8.57
	6.16		3.58			Avrig		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraș	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	Stația	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12.20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov — Zĕrnești

trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu	Stația	trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu
8.35	4.55	4 30	Brașov	7.44	1.29	8 31
10 28	6.36	5.49	Zĕrneștĭ	6.20	12.05	7 20

Mureș-Ludoș — Bistrița

			Stația			
4.—	9.10	4.20	Mureș-Ludoș	6.46	7.21	Numai Vinerĕ circulă
5 03	10.28	5.35	Zau	5.49	6.24	
6 48	12 41	N. Marța comunică	Țagu-Budatelicŭ	Circulă numai Marța	4.50	9.40
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie		3 44	8.46
8 33	3.02		Lecința		2.48	7.43
9 07	3 41		Ș.-Măghiăruș		2.01	6 52
9.59	4 55		Bistrița		1.16	5.55

(A doua coloană: Numai Lunia comunică.)

Arad — Timișóra

				Stația				
6.20	11.25	5.		Aradŭ		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timișóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5.10	Segedin	6 05	2 30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenu mixtu	trenu mixtu		Stația		trenu mixtŭ	trenu mixtu
5.30	2.15	pl.	Sibiiu	sos.	7.10	9.20
5.42	2.27	„	Selemberk	„	6.57	9 07
6.06	2.51	„	Cisnădie	pl.	6.36	8.46

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	Stația	trenŭ mixiu	trenŭ mixtu
3 22	11.08	Sighișóra	9.51	5.32
3.54	11.48	Hașfaleu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnézä órele de nópte.